

תפ"ח (חיפה) 34669-06-20 - מדינת-ישראל נ' מוחמד עמאש (עציר)

תפ"ח (חיפה) 34669-06-20 - מדינת-ישראל נ' מוחמד עמאש , ואח'מחוזי חיפה

תפ"ח (חיפה) 34669-06-20

מדינת-ישראל

נגד

1. מוחמד עמאש (עציר),

2. אעקאב עמאש (עציר),

בית המשפט המחוזי בחיפה

[24.09.2024]

לפני הרכב השופטים:

סגן הנשיא, כב' השופט אבי לוי [אב"ד]

כב' השופט ערן קוטון

כב' השופט איל באומגרט

גזר דין

רקע

1. הנאשם 1, יליד שנת 1996, הורשע על פי הודאתו, במסגרת הסדר טיעון, בכתב אישום מתוקן בעבירת סיוע לרצח (עם יסוד נפשי של אדישות) לפי סעיף 300 (א) סיפא + סעיף 31 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: "חוק העונשין") וכן בעבירה של נשיאה והובלה של נשק שלא כדין לפי סעיף 144 (ב) רישא + סיפא + סעיף 29 לחוק העונשין.

2. הנאשם 2, יליד שנת 1995, הורשע על פי הודאתו, במסגרת הסדר טיעון, בכתב אישום מתוקן בעבירת רצח (עם יסוד נפשי של אדישות) לפי סעיף 300 (א) סיפא לחוק העונשין, וכן בעבירה של נשיאת נשק שלא כדין והובלתו לפי סעיף 144 (ב) רישא + סיפא + סעיף 29 לחוק העונשין.

3. הסדר הטיעון לא כלל הסכמה לעניין העונש.

העובדות לפי כתב האישום המתוקן

4. על פי כתב האישום המתוקן, בין הנאשם 2 לבין נ' ע' (להלן: "המנוח") קיים סכסוך. על רקע הסכסוך סכמו הנאשמים להצטייד בנשק כדי שנאשם 2 בסיוע הנאשם 1 ירה לעבר המנוח בכוונה להטיל בו נכות או מום או לגרום לו חבלה חמורה (להלן: "התוכנית").

ביום 27.2.2020, ולצורך הוצאת התוכנית מן הכוח אל הפועל, הצטיידו הנאשמים באקדח ונסעו ברכב, כאשר הנאשם 1 נהג ברכב והנאשם 2 לידו. סמוך לשעה 18:50 ליד בית קפה רשואן ברחוב עומר בן אלכטאב בג'יסר אל זרקא (להלן: "קפה רשואן"), עלה לרכב ונסע עם הנאשמים מוחמד אבראהים עמאש (להלן: "מוחמד אבראהים"), במהלך הנסיעה ביקשו הנאשמים ממוחמד אבראהים שייתן להם מסכה.

הנאשמים ומוחמד אבראהים נסעו לביתו של מוחמד אבראהים, הוא הביא מביתו "חם צוואר", מסר אותו לנאשמים, ושלושתם נסעו מהמקום. בסמוך לשעה 19:46 הבחינו הנאשמים במנוח ובחברו מוחמד גרבאן המכונה "זיקו" (להלן: "זיקו"), בסמוך לקפה רשואן, שם ירד מוחמד אבראהים מהרכב ונכנס לקפה רשואן, הנאשמים נסעו ברכב ברחובות הסמוכים.

5. המנוח נכנס לקפה רשואן, קנה שתיה, יצא מהמקום ביחד עם זיקו, הם הלכו כ- 30 מטר ברחוב עומר בן אלכטאב עד שפגשו במכר שישב בתוך רכב מסוג סקודה ושוחחו עמו. באותה עת, הנאשמים נסעו פעם נוספת ברחוב עומר בן אלכטאב והבחינו במנוח ובזיקו בזמן שעמדו ליד רכב הסקודה.

בשלב זה, בסמוך לשעה 19:52 יצא הנאשם 2 מהרכב כשהוא נושא את הנשק, פניו מכוסות עד העיניים בחם צוואר וראשו מוסתר באמצעות כובע של מעיל, באותה עת הנאשם 1 סובב את הרכב על מנת לאפשר נתיב מילוט מהיר והמתין לנאשם 2.

כשיצא הנאשם 2 מהרכב, והבחין במנוח ובזיקו שעמדו בצמוד זה לזה, החל הנאשם 2 לירות לעבר המנוח מהאקדח מספר יריות, המנוח וזיקו נמלטו מהמקום והנאשם רדף אחרי המנוח לאורך רחוב עומר בן אלכטאב ורחוב אל בחר במרחק של כ- 40 מטר, הנאשם 2 ירה לעבר המנוח לא פחות משבעה כדורים.

לאחר הירי במנוח, נמלט הנאשם 2 מהמקום לכיוון הרכב, ירה כדור באוויר, נכנס לרכב והנאשמים נמלטו מהמקום באמצעות הרכב.

6. אחד מהקליעים שירה הנאשם לעבר המנוח חדר לגבו, יצא בחזה משמאל דבר שגרם לדימום ופגיעה בפעולת הלב אשר גרמה למותו. מות המנוח נגרם מהלם תת נפחי, בשל איבוד דם בכמות גדולה ובשל פגיעה מכנית בפעילות הלב, שכן הקליע עבר דרך הגו.

תסקירי נפגעי העבירה

7. לבית המשפט הוגשו שני תסקירים של נפגעי העבירה, האחד אודות הורי המנוח ואחיו הקטינים, השני ביחס לאחיו הבגירים.

8. מהתסקירים עולה כי המנוח היה בן 20 במותו, הותיר אחריו את הוריו, אביו בן 48 ואמו בת 42, בנוסף לעשרה אחים בין הגילאים 8 ו- 25, כאשר המנוח היה השני בסדר האחים. המנוח תואר כבן וכאח מסור לבני משפחתו, בעל אחריות ואוהב לסייע לאנשים, היה אהוב בכפר ולא היה מסוכסך עם הנאשמים שאחד מהם הוא בן דודה של האם, עובדה זו גרמה למשפחה לחוות את מותו כסתמי ובלתי מוסבר.

המשפחה מתארת את מות המנוח כאירוע קשה בנסיבות טראגיות, במיוחד כיוון שהם עד היום לא מבינים מה המניע של הנאשמים ולמה גרמו למות המנוח. המשפחה נותרה כאובה והמומה ומתקשה לסגור מעגל עם מותו הפתאומי של המנוח.

לפי התסקירים, הורי המנוח סובלים מהיעדר מוטיבציה, מצב רוח ירוד, קשיי שינה, סיוטים, ופגיעה בתפקוד ההורי. כיום האם נוטלת תרופות הרגעה וכדורי שינה.

זאת ועוד, עולה מהתסקירים, כי בשל נסיבות הרצח והעובדה שאחד הנאשמים הוא קרוב משפחה של האם, נוצר שבר אמון בין הורי המנוח לבני המשפחה המורחבת.

9. אירוע המוות השפיע מאוד על אחיו של המנוח, מהתסקירים עלה כי הקשר בין המנוח לאחיו היה קשר חזק מאוד ומותו שינה את חייהם. האחים תיארו תחושת היעדר, געגוע, עצב, כאב, חוסר אונים ופחד.

10. המשפחה עקבה אחרי ההליך שהתנהל נגד הנאשמים. מבחינת המשפחה, סיום ההליך המשפטי על דרך של ענישה חמורה, בדמות מאסר ממושך, הוא בעל משמעות רבה. האם ציינה בזו הלשון: "הם לקחו חיו של צעיר שלא עשה כלום, גרמו לנו ולילדים כאב גדול".
טיעוני הצדדים לעונש
המאשימה

11. המאשימה, הגישה לעיונו טיעונים כתובים לעניין העונש (סומנו טעמ/2) והוסיפה על אלו דברים בעל פה.

12. המאשימה עמדה על כך שלחובת הנאשם 2 עבר פלילי, הוא הורשע בעבירת החזקת נשק מאולתר מסוג "קרל גוסטב". עוד הורשע הנאשם 2 בביצוע עבירה של הפרעה לשוטר במילוי תפקידו, כאשר אחיו החזיק בביתו נשק מאולתר מסוג "קרל גוסטב" והנאשם 2 התייצב בתחנת המשטרה וטען בכזב, כי הוא ביצע את העבירה המיוחסת לאחיו. הנאשם 2 נדון לעונש של 10 חודשי מאסר בפועל ביום 14.12.2020 ולעונש מאסר על תנאי.

13. המאשימה עמדה על שיקולי הענישה השונים, בהתאם לעקרונות שהתווה תיקון 113 לחוק העונשין. פורטו הערכים החברתיים שנפגעו - קדושת החיים, ההגנה על שלמות הגוף והביטחון האישי, וההגנה על שלטון החוק.

14. ב"כ המאשימה עמדה על הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, לשיטתה, קיימות נסיבות מחמירות רבות במעשיהם של הנאשמים. המאשימה הדגישה שהיה תכנון מקדים שקדם לעבירות, הייתה יצירת קשר בין שני הנאשמים לצורך הוצאת התוכנית אל הפועל, הנאשמים הצטיידו בנשק חם טרם האירוע, הצטיידו באמצעים אשר יקשו על זיהויים והכנת הרכב על ידי נאשם 1 כדי לאפשר הימלטות מהירה.

15. המאשימה התייחסה לחלקם היחסי של הנאשמים וטענה, כי החלק העיקרי ביחס לעבירת ההמתה הוא של הנאשם 2 מאחר שהוא היה מי שביצע את הירי לעבר המנוח. הנאשם 1 סייע לנאשם 2, וביצע בצוותא עימו את עבירת הנשק.
16. המאשימה שבה והדגישה את הנזק מביצוע העבירות, מות המנוח, השלכותיו, הפגיעה הקשה במשפחת המנוח, כמפורט בתסקירי נפגעי העבירה. בנוסף, עמדה המאשימה על הנזק שהיה צפוי להיגרם, לאור העובדה שהנאשם 2 בסיוע הנאשם 1 ירה במנוח וגרם למותו במרכז הכפר ג'יסר אל זרקא, כאשר במקום נמצאים אנשים נוספים לרבות זיקו שעמד בצמוד למנוח, ובכך סיכן את זיקו ועוברי אורח אחרים.
17. לעניין מדיניות הענישה, הדגישה המאשימה, כי מדיניות הענישה הנוהגת בעבירות בהן הורשעו הנאשמים היא מגוונת וכי וכל מקרה נדון לפי נסיבותיו המיוחדות. לטענת המאשימה, בעת האחרונה המגמה ביחס לענישה בעבירת הרצח עם יסוד נפשי של אדישות ובעבירת הסיוע לרצח באדישות היא לענישה מחמירה.
- המאשימה הפנתה לפסיקה ממנה ביקשה ללמדנו אודות חומרת המעשה והעונשים אשר הוטלו. בין היתר, הפנתה לע"פ 2079/22, 2089/22 חוג'יראת נ' מדינת ישראל (13.08.23). שם בית המשפט העליון העמיד את עונשו של הנאשם על- 22 שנות מאסר והותיר את עונשו של המסייע על כנו.
- בתפ"ח (ב"ש) 33793-10-22 מדינת ישראל נ' סנקר (7.7.24), בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הולם של 20-24 שנות מאסר לנאשם ברצח באדישות והשית עליו 21 שנות מאסר. בע"פ 1464/21 קפוסטין נ' מדינת ישראל (11.09.22) בית המשפט המחוזי גזר על נאשם ברצח באדישות 18 שנות מאסר בפועל, ועונשו הוחמר בבית המשפט העליון ל- 22 שנים.
18. לעניין הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, המאשימה התייחסה לעובדה שהנאשמים לא עשו מאמצים לפצות את נפגעי העבירה בגין הנזק שנגרם. עוד הפנתה המאשימה לכך שהנאשמים לא הסגירו את עצמם לאחר ביצוע העבירות, לא דווחו למשטרה, אלא נעצרו בעקבות חקירה מאומצת. נוסף על כך הדגישה המאשימה, כי הנאשמים לא הודו בהזדמנות ראשונה אלא רק אחרי ניהול 20 דיוני הוכחות.
19. אבי המנוח, מר עיסא עמאש, נשא דברים אף הוא. האב תיאר את הסבל והכאב של המשפחה כתוצאה ממעשה הנאשמים, ואמר כי: " כולנו סובלים מכך שנפטר הבן, עד היום, אני הילדים והאישה... יש לי 11 ילדים, שמרתי עליהם, לא היה לי כלום... גידלתי אותם כדי שהוא יבוא וייקח אותם ממני.. "
20. לאור כל האמור, בעניין הנאשם 2 עתרה המאשימה למתחם עונש שנע בין 22 ל- 26 שנות מאסר בפועל, כאשר בתוך המתחם שהוצע ביקשה שהענישה תהיה ברף האמצעי. ביחס לנאשם 1, מתחם העונש הולם, לטענת המאשימה, נע בין 11 ל- 14 שנות מאסר בפועל, כאשר בתוך המתחם, הענישה תהיה ברף הבינוני תחתון. כן התבקשו להורות על פיצוי מקסימלי מצד כל אחד מהנאשמים לטובת בני משפחת המנוח.
- טיעוני ההגנה
- הנאשם 1
21. ב"כ הנאשם 1, טען לפנינו שיש להקל בעונשו של מרשו.
- ב"כ הנאשם 1 עמד על התנהלות מרשו בהליך, כך שמרשו הודה במסגרת הסדר הטיעון וחסך זמן שיפוטי יקר, באופן שנחסכה עדותם של עשרות עדים והנאשם לקח אחריות על המעשה מושא כתב האישום. הסניגור ביקש ליתן משקל להודאה של מרשו ולחיסכון בזמן השיפוטי כאשר נשמעו 30 מתוך 164 עדי תביעה.
22. ב"כ הנאשם 1 עמד על הנסיבות האישיות של מרשו, שהוא בן 23, רווק, ללא עבר פלילי, בן יחיד לחמש אחיות, אמו חולה במחלה ממארת ואביו חולה לב.
23. לעניין הענישה הנוהגת, הפנה ב"כ הנאשם 1, בין היתר, לתפ"ח 31285-08-21 מדינת ישראל נ' מריסאת (טרם פורסם), שם קבע בית המשפט כי הענישה הנוהגת בעבירות רצח באדישות לאחר הרפורמה בעבירות ההמתה נעה בין 14 ל- 22 שנות מאסר בפועל, וכיוון שמרשו הורשע בעבירת הסיוע יש לגזור דינו, כך שעונשו יעמוד על מחצית העונש. כמו כן, התבקשו למקם את העונש של הנאשם 1 ברף התחתון של המתחם נוכח העובדה שחלקו היחסי קטן.
- הנאשם 2
24. ב"כ הנאשם 2, עמדה על ההתנהלות של מרשה בהליך; שמרשה הודה והתחרט באופן שחסך זמן שיפוטי יקר. לשיטתה, הנאשם 2 לקח אחריות על המעשה שביצע, הוא מצוי 4 שנים במעצר בתנאים קשים, בחר להיוותר במעצר ולא ניסה להשתחרר, הכל מתוך לקיחת אחריות על המעשה.
25. ב"כ הנאשם 2 עמדה על הנסיבות האישיות של מרשה, מדובר בצעיר בן 25, נשוי אב לילדה, אשר טרם מעצרו עבד בטיפול באנשים בקרית שלמה. עוד הדגישה באת כוח הנאשם 2, כי במהלך מעצרו הוא חלה בסוכרת ולטענתו, אינו מקבל טיפול הולם, וכתוצאה מכך, סובל נאשם 2 לדבריו מכאבים ברגליו ומכאבי עצבים.

26. ב"כ הנאשם 2, עמדה על מצב המשפחה הגרעינית של מרשה והגישה לעיונו מסמכים של המועצה ושל משרד הרווחה בעניין. עוד הגישה באת כוח הנאשם 2, מסמך מאת ראש מועצה מקומית ג'סר אלזרקא לגבי סובחי עמאש, אביו של הנאשם 2 (סומן טעה/1), ומסמך מאת עו"ס מוחמד עמאש מהמחלקה לשירותי רווחה, גם כן בעניין אביו של הנאשם 2 (סומן טעה/2). כעולה ממסמכים אלו, מדובר במשפחה נורמטיבית, האב דמות מוכרת ומכובדת בחברה, האם גם מעורבת ומוערכת בקהילה, אחיו רופא שיניים ואחותו רוקחת. על כן, טענה ב"כ הנאשם 2 שיש פתח לשיקום.
27. לעניין הענישה הנוהגת, הפנתה ב"כ הנאשם 2, בין היתר, לתפ"ח 10078-08-17 מדינת ישראל נ' עאסלה, שם הנאשם הורשע בעבירת הריגה יחד עם עבירת חבלה בכוונה מחמירה ונגזרו עליו 13 שנות מאסר בפועל. דברי הנאשמים
28. הנאשמים הביעו התנצלות על מעשיהם, הם ציינו בפנינו בזו הלשון: הנאשם 1: "אני מצטער ומבקש שתתחשבו בי", הנאשם 2: "אנחנו מתנצלים על המעשים מהמשפחה ואני מבקש מבית המשפט להתחשב בי, אני נשוי עם ילדה, חליתי סכרת במאסר ומקווה שבית המשפט יתחשב בי". דיון והכרעה
29. אין ספק שמעשה הרצח שביצעו הנאשמים יצר טרגדיה נוראית. הנאשם 2 תוך שהוא נעזר בנאשם 1 ובאמצעות כלי נשק חם, נטל חייו של צעיר, שכל עתידו היה לפניו, בשל סכסוך עלום שרקעו נותר בערפל. מות המנוח הטיל צל כבד על משפחתו.
- סעיף האישום העיקרי אשר יוחס לנאשמים שלפנינו הוא רצח וסיוע לרצח כשאלו מלווים ביסוד נפשי של אדישות. בנוסף הנאשמים הורשעו בעבירה של נשיאת נשק והובלתו שלא כדין, לפי סעיף 144 (ב) רישא + סיפא + סעיף 29 לחוק העונשין.
30. בבואנו לגזור את דינם של הנאשמים ולצורך קביעת מתחם עונש הולם, העיקרון המנחה בהבניית שיקול-הדעת השיפוטי, הוא עקרון ההלימה, בהתאם לסעיף 40 לחוק העונשין. לפיכך, יש צורך שהעונש הנגזר יקיים יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמתו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו. לצורך כך יש להתחשב בערך החברתי שנפגע כתוצאה מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בו ובמדיניות הענישה הנהוגה כמו גם בנסיבות הקשורות בביצוע העבירה.
- הנאשם 1
31. לגבי הנאשם 1 ייקבע מתחם עונש הולם אחד לכלל העבירות (עבירת סיוע לרצח, ועבירות נשיאת והובלת נשק שלא כדין), שכן על דעת הצדדים עסקינן "באירוע אחד" כמשמעו של מונח זה בסעיף 40יג (א) לחוק העונשין.

32. הנאשם 1 פגע במעשהו בערכים חברתיים חשובים. בין היתר, פגע הנאשם 1 בסדר הציבורי ושלטון החוק כשנשא והוביל נשק חם שלא כדין, נשק כזה הוא סכנה לחיי הציבור. עוד ידע הנאשם 1 על תוכניתו של הנאשם 2. על כן, הנאשם 1, פגע גם בערך השמירה על קדושת החיים ושלמות הגוף. מידת הפגיעה בערכים אלה חמורה, שכן הנאשם 1 היה משתתף בולט בכל שלב ושלב בתוכנית.
33. מדיניות הענישה ביחס לעבירת סיוע לרצח באדישות לאחר הרפורמה עדיין מתגבשת, כאשר מספר המקרים בהם הכריעו בתי המשפט בעונש לעבירה זו הוא מצומצם.
34. הכלל שנקבע בדיון ביחס לעונשו של המסייע מצוי בסעיף 32 לחוק העונשין, הקובע כי דין המסייע לעבור עבירה - מחצית העונש שנקבע בחיקוק בשל ביצועה העיקרי. יוצא מכלל זה עונשו של המסייע לעבירה שהעונש המרבי הקבוע לצדה הוא מאסר - עולם; במקרה שכזה העונש המירבי הצפוי לו עומד על 10 שנות מאסר. מכאן, מי שמורשע בעבירה של סיוע לרצח בניגוד לסעיף 300(א) לחוק, שעונשה מאסר - עולם, צפוי לכל היותר ל - 10 שנות מאסר.
35. בתפ"ח 2690-09-19 מדינת ישראל נ' חוג'יראת (7.2.2022), הותיר בית המשפט העליון (ע"פ 2079/22 חוג'יראת נ' מדינת ישראל, ניתן ביום 13.8.23), בעניינו של המסייע, על כנו את מתחם הענישה שנע בין 8 ל - 12 שנות מאסר בפועל. כמו כן, הותיר בית המשפט העליון את העונש בן 9 שנות מאסר בפועל על כנו.
36. לעניין הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות, הנאשם 1 היה חלק אינטגרלי בכל שרשרת האירועים החל מההצטיידות בנשק חם, הנסיעה ברכב שבשימוש נאשם 1, השימוש באמצעים אשר יקשו על זיהויים, סיבוב הרכב והכנתו להימלטות מהירה מן המקום. לרשות הנאשם 1 עמדה ההזדמנות לנטוש אך הוא בחר להיות שותף משמעותי. אלמלא סיועו של הנאשם 1 ספק גדול בענייננו אם הנאשם 2 היה יכול להוציא את התוכנית לפועל. אין ספק שהנאשם 1 הבין את השלכות מעשיו אך בחר במודע להיוותר שווה נפש כלפי אלו. יכולתו להימנע מן המעשה ומידת השליטה עליו הייתה מלאה. כאמור, הנאשם 1 היה יכול להפסיק את כל התוכנית ולמנוע את מותו המיותר של המנוח.
37. לאור כל האמור, בהתחשב בערכים החברתיים שנפגעו ממעשי הנאשם 1 ומידת הפגיעה בהם, ותוך התחשבות במדיניות הענישה הנהוגה ושקילת הנסיבות הקשורות לביצוע העבירה, מצאנו לקבוע ביחס לנאשם 1 מתחם עונש הולם הנע בין 8 ל - 12 שנות מאסר לריצוי בפועל, לצד עונשים נלווים.
- הנאשם 2

38. כמוסכם על הצדדים ייקבע מתחם עונש הולם אחד לכלל העבירות שבוצעו על ידי הנאשם 2 (עבירת רצח, ועבירות נשיאת והובלת נשק שלא כדין), שכן עסקינן "באירוע אחד" כמשמעו של מונח זה בסעיף 40ג (א) לחוק העונשין.
39. אין צורך להכביר מילים על הערכים החברתיים שבהם פגעו מעשי הנאשם 2. הללו פגעו בערך העליון של קדושת החיים.
- "קדושת חיי אדם היא ערך עליון. היא נובעת מערכי יסוד אנושיים, היא נובעת מן הערכים שבבסיסה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית; היא עוגנה בחוק יסוד כבוד האדם וחירותו, הקובע (סעיף 1) כי 'זכויות היסוד של האדם בישראל מושתתות על ההכרה בערך האדם, בקדושת חייו...'. והאוסר (סעיף 2) על פגיעה בחייו, בגופו או בכבודו של אדם באשר הוא אדם'..." (ע"פ 1569/13 כריים נ' מדינת ישראל, 13.1.2015).
- מעשי הנאשם 2 פגעו בזכותו של אדם לשלימות גופו ולחיות את חייו בשלווה וברוגע, פגעו בזכות בני - משפחת המנוח לחיות חייהם בלא הפרעה ובלא פגיעה, ופגעו בביטחון האישי ובסדר הציבורי, עת נעשו ברחובו של יישוב, בשעה שבה אנשים נמצאים בקרבת מקום. מידת הפגיעה בערכים הללו היא מרבית. משניטלו חיי המנוח, והוריו ואחיו חוו אובדן כה חמור, קשה להעלות על הדעת פגיעה חמורה יותר. יתרה מכך, החזקת נשק ונשיאתו פוגעת בסדר הציבורי ובשלטון החוק.
40. ביחס לרף הענישה שיש לקבוע כאשר מדובר בעבירת רצח עם יסוד הנפשי של "אדישות" נקבע: "הכללת היסוד הנפשי של "אדישות" בגדר עבירת הרצח מהווה את אחד החידושים החשובים שבתיקון 137. חידוש זה נושא עמו קביעה נורמטיבית ברורה באשר לחומרה שביסוד נפשי זה וממחיש את קרבתו הגדולה ליחס החפצי של הכוונה. אין להקל ראש בחידוש זה ובתפיסה הערכית שהוא מבשר באשר לקדושת ערך חיי האדם. על בתי המשפט הגוזרים את דינם של הממיתים באדישות לשקף את השינוי שבתיקון, ולצקת לתוכו תוכן באמצעות רמת ענישה הולמת וגבוהה באופן משמעותי מרמת הענישה שהיתה נוהגת בטרם התיקון, ביחס לעבירת ההריגה" (ע"פ 1464/21 קפוסטין נ' מדינת ישראל [פסקה 45 לפסק דינו של כב' הש' אלרון] (11.9.2022)).
41. עבירת הרצח עם יסוד נפשי של אדישות, בה הורשע הנאשם 2, ממוקמת, לאחר הרפורמה, בדרגת חומרה שנייה בכלל עבירות ההמתה. ולכן, גם אם הרצח בוצע ביסוד נפשי של אדישות הוא עדיין ראשית כל רצח, והמחוקק, לאחר תיקון 137, התכוון להחמיר עם הרוצח שכבר איננו "הורג" בלבד.
42. בית המשפט העליון עמד לא אחת על החומרה בעבירת הרצח מתוך אדישות כלפי חיי הקורבן, כאשר הדגיש כי עבירה זו היא מן החמורות שבספר החוקים ומשכך על הערכאות השונות לבטא, בהשיתן עונש, את עמדת המחוקק ביחס לחומרתה. בהקשר זה נפנה לפסק דינו של כב' השופט אלרון בע"פ 6063/21 מדינת ישראל נ' יאסין, פסקאות 43, 62 (26.3.2024):

"... אשוב ואדגיש: כוונת המחוקק לא הייתה להפחית מחומרת מעשה רצח או מן התיוג הנלווה לכך, אלא להפך - להבהיר כי הממית באדישות רוצח הוא, ולהענישו בהתאם".

...

"..הרפורמה בדיני ההמתה מחייבת החמרה בענישה בעבירות של המתה ביסוד נפשי של אדישות, אשר כעת מהווה רצח, אחרת במקום שנבטא את העמדה הרצויה והראויה, שלפיה המתה באדישות היא רצח, נשמר את ההבחנה שהייתה קיימת עובר לרפורמה ואשר אותה ביקש המחוקק לשנות".

43. מדיניות הענישה ביחס לעבירות רצח עם יסוד נפשי של אדישות, לאחר הרפורמה בעבירות ההמתה מתעצבת אט אט ובהדרגה. נכון להיום במרבית המקרים העונש הסופי שהוטל מתקרב ל - 20 שנות מאסר. ראו למשל :

ע"פ 4137/22 אנאנטאפאק נ' מדינת ישראל, ניתן ביום 2.7.23 - הושתו 17 שנות מאסר;

ע"פ 1464/21 קפוסטין נ' מדינת ישראל, ניתן ביום 11.9.22 - הושתו 22 שנות מאסר;

ע"פ 2654/22 מדינת ישראל נ' דיסלבסקי, ניתן ביום 6.12.22 - הושתו 22 שנות מאסר;

תפ"ח 58841-11-19 מדינת ישראל נ' אשטה, ניתן ביום 6.12.22 - הושתו 22 שנות מאסר;

תפ"ח 25874-05-21 מדינת ישראל נ' היילה, ניתן ביום 27.3.23 - הושתו 21 שנות מאסר;

ע"פ 1984/20 סלימאן נ' מדינת ישראל, ניתן ביום 2.2.23 - הושתו 18 שנות מאסר;

ע"פ 1938/23 בלאי נ' מדינת ישראל, ניתן ביום 13.12.23 - הושתו 18½ שנות מאסר;

תפ"ח 33793-10-22 מדינת ישראל נ' סנקר, ניתן ביום 7.7.24 - הושתו 21 שנות מאסר;

תפ"ח 6432-02-22 מדינת ישראל נ' בן עמי, ניתן ביום 7.2.24 - הושתו 21 שנות מאסר;

ע"פ 5806/22 מדינת ישראל נ' גריפאת, ניתן ביום 20.11.22 - הושתו 14 שנות מאסר.

44. כעת, ועל מנת לגבש מתחם עונש ראוי והולם נבחן את הנסיבות הספציפיות הקשורות בביצוע העבירה בענייננו.

45. עובדות כתב האישום המתוקן מלמדות שלא מדובר באירוע שהתרחש כתוצאה מהחלטה רגעית וספונטנית.

להפך, מעשהו של הנאשם 2 היה מתוכנן, גם אם לא תכנן להמית את המנוח, הרי הייתה יצירת קשר בין הנאשם 2

לנאשם 1 כדי לירות לעבר המנוח בכוונה להטיל בו נכות או מום או לגרום לו חבלה חמורה. הנאשמים הצטיידו בנשק

חם טרם האירוע, עטו על גופם אמצעים אשר יקשו לזהותם, הכינו הרכב וסובבוהו כדי לאפשר הימלטות מהירה.

חלקו של הנאשם 2 במעשה הוא עיקרי, הוא מי שביצע את הירי לעבר המנוח, הנאשם 2 רדף אחרי המנוח לאורך

רחוב בן אלכטאב וירה לעבר המנוח לא פחות משבעה כדורים.

46. באשר לנזק, נטילת חיי אדם היא בבחינת התוצאה הקשה ביותר. אולם, הנזק אינו מתמצה בכך, שכן מות המנוח שהיה בן ואח מסור ותומך, נותן אותותיו בכל משפחתו. בעניין זה נפנה לתסקירי נפגעי העבירה המפרטים את הנזקים והקושי העצום עמו מתמודדת המשפחה. בנוסף לנזק שהתרחש, היה נזק צפוי נוסף שכן הנאשם 2 ירה לעבר המנוח במרכז הישוב, סיכן את חיי זיקו שהיה קרוב וסיכן חיי עוברי דרך אחרים.
- כעולה מכתב האישום המתוקן, אין ספק שהנאשם 2 הבין את השלכות מעשיו אך בחר במודע להיוותר שווה נפש כלפי אלו. יכולתו להימנע מהמעשה ומידת השליטה עליו הייתה מלאה. כאמור, הנאשם 2 ירה לעבר המנוח לא פחות משבעה כדורים ובחר לא לחדול.
47. לנוכח כל האמור, בהתחשב בערכים החברתיים שנפגעו ממעשי הנאשם 2 ומידת הפגיעה בהם, ותוך התחשבות במדיניות הענישה הנהוגה ושקילת הנסיבות הקשורות לביצוע העבירה, מצאנו לקבוע ביחס לנאשם 2 מתחם עונש הולם הנע בין 20 ל - 24 שנות מאסר לריצוי בפועל, לצד עונשים נלווים.
- קביעת העונש ההולם בגדרי המתחמים
48. משנקבעו מתחמי הענישה לגבי כל אחד מהנאשמים, ובהעדר עילה לסטות ממתחמים אלה, יש לאתר את העונש ההולם לכל אחד מהנאשמים בגדר המתחם שנקבע לו, בהתחשב במכלול הנסיבות האישיות שאינן קשורות בביצוע העבירה.
49. הנאשם 1 היה בן 23 בעת ביצוע העבירות, צעיר, רווק, נעדר עבר פלילי, הוא נמצא במעצר מיום 3.5.2020, הוא בן זכר יחיד להוריו ולו חמש אחיות והוריו חולים. הנאשם 1 לקח אחריות על מעשיו והתחרט והודה במסגרת כתב האישום המתוקן, בשלב מוקדם יחסית של הליך שמיעת הראיות, באופן שחסך זמן שיפוטי יקר.
50. הנאשם 2 היה בן 25 בעת ביצוע העבירות, נשוי ואב לילדה; הוא נמצא במעצר מיום 26.4.2020, דהיינו יותר מארבע שנים. במהלך מעצרו, חלה נאשם זה בסוכרת. בנוסף, הנאשם 2 לקח אחריות על מעשיו כך שהתחרט והודה במסגרת כתב האישום המתוקן, בשלב מוקדם יחסית של הליך שמיעת הראיות, באופן שחסך זמן שיפוטי יקר.
- אין זו הסתבכותו הראשונה של הנאשם 2 בפלילים. לחובו זקופה הרשעה בביצוע עבירה של החזקת נשק והפרעה לשוטרי בעת מילוי תפקידו. הנאשם 2 נדון לעונש של 10 חודשי מאסר בתאריך 14.12.2020 ועונש מאסר על תנאי התוצאה
51. בהתחשב במכלול ובפרט בגילו הצעיר ובעברו הפלילי הנקי של הנאשם 1 אנו גוזרים עליו את העונשים הבאים:
- א. 10 שנות מאסר לריצוי בפועל מיום מעצרו.
- ב. 18 חודשי מאסר על תנאי שלא יעבור במשך 3 שנים עבירה מסוג פשע שיש בה יסוד של איום, אלימות, שימוש בנשק או החזקתו של כדן.
- ג. פיצוי למשפחת המנוח על סך של 150,000 ₪. סכום זה ישולם ב - 24 תשלומים חודשיים ועוקבים החל מיום 10.1.2025 ואילך בכל 10 לחודש. אי תשלום אחד מהתשלומים במיועד יעמיד את יתרת החוב לפירעון מידי.
- ד. בהתאם להסכמות הצדדים (ראו הודעה בתיק המשפט מיום 20.8.24), הנאשם 1 יפקיד סך של 5,000 ₪ בקופת בית המשפט, ואלו יחולטו לטובת אוצר המדינה. בכפוף לכך, רכב מסוג ג'יפ הונדה (מ.ר. 198625) הרשום על שם אחותו של הנאשם, גב' סלחה עמאש ת.ז. 315225383, יוחזר לידה או לידי נאשם 1 או למי מטעמו.
52. נוכח כל האמור לעיל, אנו גוזרים על הנאשם 2 את העונשים הבאים:
- א. 22 שנות מאסר לריצוי בפועל מיום מעצרו, דהיינו מיום 26.4.2020, הנאשם ירצה עונש מאסר זה במצטבר לכל עונש מאסר אחר שהוטל עליו.
- ב. שנתיים מאסר על תנאי שלא יעבור במשך 3 שנים עבירה מסוג פשע שיש בה יסוד של איום, אלימות, שימוש בנשק או החזקתו של כדן.
- ג. פיצוי למשפחת המנוח על סך של 258,000 ₪. סכום זה ישולם ב - 24 תשלומים חודשיים ועוקבים החל מיום 10.1.2025 ואילך בכל 10 לחודש. אי תשלום אחד מהתשלומים במיועד יעמיד את יתרת החוב לפירעון מידי.
- זכות ערעור לבית המשפט העליון בתוך 45 יום.
- ניתן היום, כ"א אלול תשפ"ד, 24 ספטמבר 2024, במעמד הצדדים.